

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.479/2017/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Boschánszky Iván ügyvéd ügyintézője mellett a Boschánszky Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. H. M. jogtanácsos ügyintézője mellett az Igazságügyi Minisztérium (címe) által képviselt alperes neve alperessel szemben személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.21.741/2015/41. számú ítélete ellen a felperes részéről 46. és az alperes részéről 43. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 249 662 (kétszáznegyvenkilencezer-hatszázhatvankettő) Ft-ra leszállítja, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 88 048 (nyolcvannyolcezer-negyvennyolc) Ft másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül 283 333 (kétszáznyolcvanháromezer-háromszázharminchárom) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A Megyei Bíróság a B.1885/2001/11. számú ítéletével életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt 2 év - végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte a felperest, a próbaidő 2005. január 25. napján telt le eredményesen.

A felperes 28 éves fiatalemberként a Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház alkalmazásában állt műtőssegédként. **H**-son élt édesanyjával, öccsével és húgával, valamint anyai nagyszüleivel közös háztartásban, rendezett körülmények között. Kiterjedt baráti társaságával együtt gyakran szórakoztak a **h-i** helyi sörözőben, a Egyetemre és a "**k**" **A** diszkóba jártak. A felperes a falu megbecsült tagja volt.

A felperes 2010. január 29. napján több barátjával és testvérével, **O. G-vel** születésnapot ünnepelt a helyi pincesoron. A társaság alkoholt fogyasztott, így a felperes is. 23 óra körül elhatározták, hogy **Z** községbe mennek egy szórakozóhelyre. Ennek során **B.D.**, **V. P.** és **V-né B. L.** különösebb ok és indok nélkül a társaság tagjaira támadtak, az élet kioltására is alkalmas eszközökkel felfegyverkezve csoportosan törtek rájuk. Csoportos verekedés alakult ki, melynek következtében **V. P.** és **B.D.** cigány származású személyek a helyszínen elhaláloztak. A felperes és társai önmaguk és társaik védelmében jogos védelmi helyzetben cselekedtek, a támadók éjjel, az élet kioltására is alkalmas eszközökkel felfegyverkezve és csoportosan törtek rájuk, így a támadást joggal tekinthették olyannak, mint ami az életük kioltására irányul.

A felperes 2010. január 30. napjától bűnügyi őrizetben, 2010. február 1. napjától előzetes letartóztatásban volt, míg 2012. július 12. napjától 2012. október 29. napjáig házi őrizet kényszerintézkedés hatálya alatt állt.

A Debreceni Ítéltábla a Bf.I.151/2014/4. számú ítéletében a felperest az ellene több emberen, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette és súlyos testi sértés büntetének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette, s garázdaság vétségében megállapítva a bűnösségét őt 3 hónap fogházbüntetésre, mellékbüntetésként 1 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott büntetésbe a felperes által 2010. január 30. napjától 2012. július hó 12. napjáig előzetes letartóztatásban, majd e naptól 2012. október 29. napjáig házi őrizetben töltött időt beszámította.

A felperes testvérét, **O. G-t** a jogerős ítélet az emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentette. **O. G.** a Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben 2010. január 30. napjától őrizetben, 2010. február 1. napjától előzetes letartóztatásban, majd 2012. július 12. napjától október 29. napjáig házi őrizetben volt.

A felperes a büntetés-végrehajtási intézetben egy 4*4 méter alapterületű, 6 fős zárában volt folyamatosan változó személyekkel volt összezárv, mozgástere nem volt. Tisztálkodásra kézmosót vagy lavórt vehetett igénybe. Ismert volt, hogy olyan cselekmény részeseként került előzetesbe, amely során két cigány származású személy elhunyt. A cigány származású fogvatartottak emiatt a felperest fenyegették, beszóltak neki, leköpték. A felperes ennek következtében csak részben vette igénybe a levegőzésre módot adó sétákat. A korábban rendszeresen testedzést, illetőleg küzdősportot űző felperes a testedzésben a fogva tartás első időszakában korlátozva volt. A felperes aggódott a szintén előzetes fogva tartásban lévő öccse miatt, valamint a **H**-son maradt édesanyja és az ott lakó családja miatt is, mivel tartott az áldozatok **H**-son lakó családjának bosszújától. A felperes édesanyja a vele együtt élő szüleivel együtt a reálisnak látszó fenyegetettség miatt **E**-be költözött két hétre.

A börtönkoszt gyomorbántalmakat okozott a felperesnek, emiatt kénytelen volt savlekötőt szedni, ugyanakkor csaknem 20 kilogrammot hízott. Az előzetes fogvatartás időszakában a felperesnek gyakran fájt a feje, feszült, robbanékony, ingerlékeny volt.

A felperes 2010. előtt a **h-i** háziorvos, **dr. V. Zs.** betege volt. A háziorvosi karton szerint a felperesnek 2001. óta voltak gyomortáji fájdalommal járó panaszai, illetőleg 2001. évben mértek nála először határérték feletti magas vérnyomást is. 2004. évben mellkasi fájdalom miatt vizsgálták, a mért magas érték miatt a vérnyomás rendszeres kontrollját javasolták. 2006. évben újabb rosszullétet rögzítettek, amelyet Betaloc és Andaxin terápiával kezeltek, a magas vérnyomás hátterében akut stressz reakciót véleményeztek, 2008. évben a határértékhez közeli magas vérnyomás értéket mértek. Az előzetes fogva tartás során a felperest 2010. július 6. és október 5. napjain alvászavar miatt látta orvos, aki gyógyszert írt fel neki, illetőleg 2011. január 15. és 2012. július 3. napjai között öt alkalommal vizsgálta orvos magas vérnyomásos és gyomortáji panaszok miatt, panaszait gyógyszerrel kezelték. A felperes magas vérnyomás betegsége sorsszerű megbetegedés, amely 2010. előtt kezdődött, azonban állapotát az előzetes fogva tartás során bekövetkezett 20 kilogrammos testsúlytöbblete hátrányosan befolyásolhatta. A felperest szabadulását követően hypertonia betegséggel kezelik, havonta, kéthavonta azzal összefüggő gyógyszert írnak fel neki. 2015 márciusában belgyógyászati szakrendelésen járt, ahol a korábban magas vérnyomásra alkalmazott Betaloc terápiát módosították, kombinált készítményt kapott, és további vérnyomáskontrollt javasoltak számára. Az alvászavarával kapcsolatosan sem a fogva tartást megelőző, sem az azt követő időszakból nincs adat, de megállapítható, hogy már korábban is voltak depressziós időszakai, emiatt keresőképtelen állapotban is volt, valamint stresszreakció miatt is gondozták.

A felperes házi őrizetének foganatosítására a **h-i** szülői házban került sor. A házi őrizet során a felperes fájlalta a fejét, zárkózott, robbanékony, ingerlékeny volt. Alvászavarai is voltak. A kényszerintézkedéseket követő időszakban a felperestől több barátja - pl. **V. G., S. A., O. G.** - is elfordult. Nem járt szívesen szórakozni, sporteseményekre, olyan közegbe, ahol tömeg veszi körül. Házibulin kívül még a helyi sörözőbe sem szívesen ment. Magas vérnyomás betegsége miatt gyógyszert szedett. Fejfájása, alvászavara, idegessége, robbanékonyága miatt szakorvoshoz csak a perindítást követően fordult. A felperes a házi őrizet megszüntetése után ismételten munkába állt a Megyei Kórházban az előzetes fogva tartást megelőző munkakörében: műtősegédként. 2014 őszén költözött el a **h-i** családi házból, M-on bérel egy lakást. 2014 őszétől barátnője van: **K. N.**, akivel együtt élnek.

A felperes előzetes letartóztatásban 885 napot (27 hónap 12 napot), házi őrizetben 108 napot (3 hónapot és 17 napot) töltött, melyet a jogerős büntető ítélet a felperessel szemben kiszabott 3 havi fogházbüntetésbe beszámítani rendelt, így az előzetesben töltött időszak ténylegesen 795 napra módosult.

A felperesnek az előzetes fogva tartással és a házi őrizettel összefüggésben 2 700 238 Ft összegű kára - elmaradt jövedelme - keletkezett.

A felperes módosított keresetében kártalanítás megfizetésére kérte kötelezni az alperest, így 16 425 000 Ft nem vagyoni kár (az előzetes letartóztatás miatt 15 900 000 Ft, a házi őrizetben töltött idő miatt 525 000 Ft) és 2 700 238 Ft elmaradt jövedelem, mindösszesen 19 395 000 Ft és kamata megfizetésére. Kérte annak megállapítását is, hogy az előzetes fogva tartás, valamint házi őrizet időszakában a mozgásszegény életmód, az élelmezés és

a stressz következtében sérült az egészséghez fűződő joga az alvászavara, a magas vérnyomása és a fejfájása, valamint az ezzel összefüggésben kialakult ingerlékenysége és feszült idegállapota miatt.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a megállapítási kereset elutasítását kérte, míg a nem vagyoni kártalanítás iránti kereset összegszerűségét vitatta, peren kívüli megegyezés esetére 9 000 000 Ft nem vagyoni kártalanítást ajánlott fel a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság a 41. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12 500 238 Ft tőkét és annak 2014. április 23.napjától járó késedelmi kamatát, valamint 687 070 Ft perköltséget, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett 1 200 434 Ft kereseti illeték az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013.évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (Ptké.) 54. §-a alapján a Ptk. 2014. március 14. napi hatálybalépésére tekintettel a Ptk. rendelkezései alkalmazandók a felperes 2010. január 30. napjától kezdődő előzetes letartóztatására és házi őrizetére vonatkozóan.

A Be. 580. §-a (1) bekezdése II.a) pontjának első fordulata értelmében kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért, a házi őrizetért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha a bíróság a terheltet felmentette. A Be. 582. §-ának (1) bekezdése szerint a kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvnek a kártalanításra és a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni; a (2) bekezdés értelmében a kártalanítás az annak alapjául szolgáló felmentő ítélet jogerőre emelkedésével válik esedékessé.

A Be. 582. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint, ha a bíróság a terhelt bűnösségét jogerős határozatában megállapította, kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért és a házi őrizetért, ha annak tartalma meghaladja a jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartamát.

A régi Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A régi Ptk. 355. §-ának (4) bekezdés szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A 2011. április 25. napján kihirdetett és 2012. január 1. napjától hatályos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség című IV. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. A (2) bekezdés rendelkezése szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A (3) bekezdés alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a

lehető legrövidebb időn belül szabadon kell bocsátani, vagy bíróság elé kell állítani. A (4) bekezdés alapján, akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.

Köztudomású tény, hogy a személyi szabadság hosszabb időtartamú jelentős korlátozása, valamint a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásban egyaránt megterhelőek és általában is károsak. Az ennek során elszenvedett sérülések a szabadulást követő életvitelben, munkahelyi elhelyezkedésben és a munkavégzésben is hátrányt jelentenek. A nem vagyoni kárpótlásnak éppen az a rendeltetése, hogy enyhítse e hátrányokat és segítse a belőlük eredő nehézségek leküzdését (BH1998.82.). Nem jár kártalanítás olyan vagyoni és nem vagyoni hátrányokért, melyek a lefolytatott büntetőeljárással okozati összefüggésben állnak, de ezen belül az előzetes letartóztatással nem (BDT2007.1514.). A felmentéssel zárul büntetőeljárásban az ártatlanul elszenvedett, viszonylag hosszabb tartamú fogva tartás önmagában is megalapozza a nem vagyoni kártalanítás iránti igényt. A nem vagyoni kártalanítás összegének meghatározása szempontjából a büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezésből adódó, pszichés megterhelést is jelentő fizikai kényelmetlenségek, a börtönviszonyokra jellemző kényszerű összezártság és kiszolgáltatottság, atrocitások, családtól elszakítás, a hozzátartozókkal való kapcsolattartás korlátozottsága, a munkahelyen és a lakóköznyezetben a letartóztatás hírének elterjedése és ezzel összefüggésben a társadalmi értékítélet kedvezőtlenebbé válása, valamint a szabadulást követő életvitelben a munkavégzésben elszenvedett sérelmek hátrányt jelentenek. A károsultat ért bizonyított hátrányok mellett figyelemmel kell lenni a sérelem bekövetkezése időpontjában irányadó ár- és értékviszonyokra, a társadalom teherbíró képességére és a hasonló súlyú sérelmek kiegyenlítése során az arányos, egymáshoz közelítő, nem vagyoni kártalanítási összegek meghatározására (BDT2015.40.).

Az alperes a felperes vagyoni kárának jogalapját és összegszerűségét is elismerte a felperes által csatolt okiratok alapján.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a felperesnek kellett bizonyítania, hogy az előzetes fogva tartással összefüggésben az általa elszenvedett fizikai és pszichikai megpróbáltatások meghaladták az azzal szükségszerűen együtt járó terhet, és azzal okozati összefüggésben alakult ki a fejfájása, az alvászavara, a magas vérnyomása, ahogy annak következtében alakult ki az a pszichés állapota is, hogy nagyobb létszámú társaságban tömegiszonya van.

A felperes az egészségi állapotában beállt változásokat csakis orvosszakértői szakvéleménnyel igazolhatta. A felperes az általa állított tömegiszonnyal összefüggésben szükséges pszichológus társszakértő igénybevételének költségét nem vállalta, s erre tekintettel utóbb bizonyítási indítványát úgy módosította, hogy kizárólag a magas vérnyomás betegsége és az alvászavara tárgyában kérte az orvosszakértői vizsgálatot.

A perben beszerzett szakvéleményéből az volt megállapítható, hogy a felperes magas vérnyomása sorsszerű megbetegedés, amely már 2010 előtt elkezdődött, azonban állapotát az előzetes fogva tartás során keletkezett 20 kilogrammos súlytöbblet hátrányosan befolyásolhatta. Az alvászavara nem volt krónikus, ismétlődő panaszok a

2010. október 5. napját követő egészségügyi dokumentációban nem voltak fellelhetők, amiből következően alvászavarai az akkori élethelyzettel, a fokozott stresszhatással voltak magyarázhatók. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény egyértelműen megállapította, hogy a 2010. február 1. napjától 2012. július 12. napjáig terjedő fogva tartással összefüggésben a felperes nem szenvedett el súlyos egészségromlást, amely megállapítást nem ronthatta le a felperes édesanyjának és testvérének, valamint barátjának a tanúvallomása.

A felperesnek az előzetes fogva tartást megelőzően is voltak vérnyomásproblémái, melyeket időszakosan gyógyszeresen kezeltek. Tény, hogy 2010. július 6. és október 5. napjain alvászavar miatt gyógyszeres kezelést kapott, ám a szabadulását követően alvászavara miatt nem fordult szakorvoshoz.

A felperest megillető nem vagyoni kár összezszerűségének meghatározásánál figyelemmel kellett lenni a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltakra, így különösen a bírósággal szemben támasztott mértéktartás követelményére, a hivatalból ismert, valamint a felek által is ismertetett bírói gyakorlatra, a sérelem bekövetkezésekor, valamint a határozat meghozatalakor ár- és értékviszonyokra.

A felperes tanú tanúvallomásával igazolta, hogy az előzetes letartóztatásban töltött idő során el kellett szenvednie a cigány származású fogvatartottak fenyegetéseit, a tőlük irányuló atrocitásokat, amelyek elkerülése érdekében kénytelen volt a levegőzésre, mozgásra lehetőséget adó sétákat, valamint a fogva tartás tanúval azonos időszakában a korábbi életvitelének mindennapjai részét képező testedzést is mellőzni. Az orvosi dokumentációból, a szakvéleményből, illetőleg testvére és édesanyja tanúvallomásából megállapíthatóan a felperes testsúlya csaknem 20 kilogrammal gyarapodott, amellyel összefüggésben volt a magas vérnyomás betegségének rosszabbodása. Az orvosi dokumentáció igazolta, hogy a fogva első hónapjaiban jelentkezett alvászavara. A felperes barátjának, **L. Zs-nak**, az édesanyjának és húgának tanúvallomása igazolta, hogy az előzetes fogva tartás után abaráti társasága, szórakozási szokásai megváltoztak.

Az elsőfokú bíróság értékelte a felperes büntetett előéletét is, de nem lehetett figyelemmel a felperes szerint a vádhatóság hibái miatt elhúzódtatott büntetőeljárásra, valamint az országos sajtóorgániumok által közöltek miatt a felperesre háruló következményekre. Amennyiben az állam büntető hatalmát gyakorló bármely hatóság vagy bármely sajtószerv jogellenes és felróható magatartással kárt okozott a felperesnek, azt kártérítés jogcímén vele szemben érvényesítheti a felperes.

Az elsőfokú bíróság a kártalanítás összegét a jogerős fogházbüntetésbe való beszámítására tekintettel 795 nap módosult előzetes letartóztatásban töltött időszakra 9 275 000 Ft-ban, míg a házi őrizetben töltött időszakra 525 000 Ft-ban, összesen 9 800 000 Ft-ban határozta meg. Ennek során figyelemmel volt a felperessel azonos időszakban öt hónapig előzetes letartóztatásban volt személy részére megítélt kártalanítás 2 000 000 Ft-os összegére (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.262/2014.). Azon perben a felperes büntetlen előéletű rendőrként került előzetes letartóztatásba, kis alapterületű, zsúfolt zárában volt fogva tartva. Az őt, mint rendőrt ért atrocitások elkerülése érdekében a közös zuhanyzó

használatát mellőzte, s a korábban rendszeresen végzett testedzéssel időlegesen felhagyott.

A régi Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

A felperes személyi szabadságának korlátozására, az előzetes letartóztatásra és a házi őrizet elrendelésére jogerős bírósági határozat alapján került sor. Az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, továbbá a felperes egészséghez fűződő joga sem sérült, ezért az elsőfokú bíróság a személyiségi jog megsértésének megállapítására irányuló kereseti kérelmét elutasította.

A pertárgy értéke 20 007 227 Ft volt (2 982 227 Ft vagyoni kár, 15 900 000 + 525 000 Ft nem vagyoni kár, valamint a személyiségi jog megsértéséhez kapcsolódó, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja szerinti 600 000 Ft), így az Itv. 62. §-ára tekintettel feljegyzett illeték 1 200 434 Ft volt.

A felperes pernyertességének mértéke 62 %-os volt, ezért az általa előlegezett 83 982 Ft szakértői díjból 52 070 Ft-ot, valamint a jogi képviselővel felmerült ügyvédi munkadíjat köteles részére az alperes megfizetni.

A felperes keresete nem volt eltúlzott, erre tekintettel az Itv. 62. §-ának (2) bekezdése, a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság a felperest mentesítette a pervesztességével arányos illeték megfizetése alól.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a javára megítélt marasztalás összegét 15 725 238 Ft-ra kérte felemelni. Álláspontja szerint az őt megillető nem vagyoni kár összege az előzetes letartóztatás után 12 500 000 Ft, ez áll ugyanis arányban az előzetes letartóztatás igen hosszú időtartamával és az annak során kialakult betegséggel.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes részére fizetendő perköltség leszállítását kérte bruttó 244 000 Ft ügyvédi munkadíjra. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel az alperes 38 % mértékű pernyertességére, ami után őt megillető munkadíjat a felperes részére járó ügyvédi munkadíjba nem számította be. Mivel a felperes kifejezetten pert elhúzó magatartást tanúsított, ezért a javára megítélt ügyvédi munkadíj mérséklésének is helye lett volna. Sérelmezte a felperes által előlegezett szakértői díjban való marasztalását is tekintettel arra, hogy a szakértői bizonyítás nem vezetett eredményre.

A felek fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték annak az ellenfél fellebbezésével támadott részében.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a megállapítási keresetet elutasító, a vagyoni kárban marasztaló, valamint a nem vagyoni kártérítés nem vitatott rendelkezéseit. Az ítélet tábla a felperes fellebbezést alaptalannak, az alperes fellebbezését részben alaposnak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban helyesbíti az ítélet tábla, hogy a felperes által előzetes letartóztatásban töltött, s figyelembe vett idő nem 22,5, hanem 26,5 hónap volt. Ezen korrekció mellett az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból a per fő tárgya tekintetében megalapozott végkövetkeztésre jutott.

A Ptk. 54. §-a szerint a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépését követően tanúsított károkozó magatartás - ideértve a mulasztást is - esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik. Téves volt ezért az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy a kereset elbírálása során a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni, mivel arra a régi Ptk. az irányadó, miként egyébként azt is alkalmazta az elsőfokú bíróság is. A Ptk. 71. §-a alapján a Ptk. hatálybalépésének időpontja nem az elsőfokú ítéletben írt 2014. március 14., hanem 15. napja.

A felperes fellebbezése az alábbiak miatt alaptalan:

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által hivatkozott betegség - hypertonia - nincs okozati összefüggésben az előzetes letartóztatással, illetőleg a házi őrizettel. Ennek ellenkezője - az okozati összefüggés fennállta - csak orvosszakértői vélemény alapján lett volna megállapítható, ám a felperes által ennek érdekében indítványozott szakértői bizonyítás nem vezetett eredményre, ami nem volt kiváltható a felperes által hivatkozott tanúvallomásokkal. A felperes súlygyarapodása vonatkozásában ugyancsak hiányzott az okozati összefüggés, míg az alvászavarok az előzőeken túl átmenetiek is voltak.

A 66/1991 (XII. 21.) AB határozat értelmében a törvényi előfeltételek megléte esetén a jogosult a szabadságelvonással összefüggésben bekövetkezett, kellően bizonyított teljes kára megtérítésére tarthat igényt. A bírói gyakorlat e tételt tovább finomítva egyrészt arra az álláspontra helyezkedett, hogy külön bizonyításra nem szoruló, a Pp. 163. §-a (1) bekezdésének első mondatában rögzített köztudomású, ezáltal önmagában nem vagyoni kárpótlást megalapozó tény a személyi szabadság hosszabb időtartamú elvonása (avagy korlátozása), a pszichológiai szakirodalomban börtönártalmaknak nevezett negatív hatások (kiszolgáltatottság, degradáció, dehumanizáció, izoláció, stigmatizáció, hospitalizáció, letartóztatási sokk, inkapacitáció, retribúció, frusztráció) jelentkezése és átélése, továbbá a szabadulást követően a társadalomba visszatérés nehezítettsége. Másrészt hangsúlyozza, hogy a károsult kizárólag a személyi szabadság elvonásával (korlátozásával) okozati összefüggésben keletkezett vagyoni kárai megtérítésére tarthat igényt, vagyis nem jár

kártalanítás az olyan vagyoni és nem vagyoni hátrányokért, amelyek a terhelten szemben lefolytatott büntetőeljárás megindításának és lefolytatásának, de nem az előzetes letartóztatásnak a tényével állnak oksági kapcsolatban (BDT2007.1514.).

Az immateriális sérelmek helyrehozhatatlanok, a kár mértéke nem állapítható meg objektív mérce szerint, az minden esetben bírói mérlegelésen alapul, melynek során az egyedi körülmények gondos és részletes mérlegelése mellett, a mértéktartás követelményének megfelelően, igazodni kell a jogalkalmazás kialakult gyakorlatához.

A nem vagyoni kártérítés a társadalomban élő és ahhoz különböző formákban kapcsolódó állampolgárok autonómiáját ért, de nem kizárólag a személyhez fűződő jogok megsértéséből eredő hátrányok vagyoni eszközökkel történő kiegyenlítésének általános polgári jogi jogintézményévé vált, amelynek alapja a vagyoni károk körén kívül eső valamely immateriális sérelem. A nem vagyoni kárpótlásnak az a rendeltetése, hogy segítse a károsult életviszonyainak, életvitelének a károsító esemény következtében megváltozott körülményekhez igazodó kialakításában, s egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károkozás folytán a károsult érték. Ehhez a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni.

Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem.

A nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, a személyi sérelem, hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elveszett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciókat tölt be.

Az elsőfokú bíróság helytállóan vette számba a felperest köztudomásúlag ért immateriális hátrányokat, ám mellőzni szükséges az ítélet azon kitételét, hogy a felperes büntetett előéletét is értékelni kellett, mivel ennek a körülménynek nem volt jelentősége a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál. A felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege megfelel a hasonló tényállású ügyek egységes megítélésére vonatkozó követelménynek, amelynek szemléltetésére az ítéletábra felhívja a Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.243/2013/4. számú ítéletét (20 millió forint kártalanítás került megítélésre egy, a felperesnél 10 hónappal hosszabb időtartamú előzetes letartóztatásban töltött idő miatt úgy, hogy annak során a károsult pszichés és fizikai egészségkárosodás is érte), a Kúria Pfv.IV.21.475/2015/4. számú ítéletét (2 év 3 hónap és 5 nap előzetes letartóztatás miatt 6

500 000 Ft kártalanítást ítéletek meg), valamint a Kúria Pfv.III.21.210/2015/5. számú ítéletét (4 hónap előzetes fogva tartásért 1 300 000 Ft-ot ítélték meg).

Az alperes fellebbezése a következők szerint részben alapos:

A felperes pernyertességének aránya 62,48 %, míg az alperes pernyertességének aránya 37,52 %. A felperes tiszta pernyertességének aránya tehát 24,96 %, ami után illeti meg őt perköltség.

Arra helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezésében, hogy az orvosszakértői bizonyítás nem vezetett eredményre, ezért ezen sikertelenül végzett perbeli cselekményből származó költségeinek megtérítését a felperes a pernyertessége arányában nem igényelheti a Pp. 80. §-ának (2) bekezdése értelmében.

Emiatt a felperes kizárólag a jogi képviseletével felmerült költség tiszta pernyertességéhez igazodó részének megtérítésére tarthat igényt. Az ügyvédi munkadíjszámítás alapja 4 993 249 Ft, a munkadíj nettó összege 249 662 Ft (5 %), ami általános forgalmi adóval növelten 317 071 Ft, ezért a felperesnek járó perköltség összegét erre szállította le az ítélet tábla. Az ügyvédi munkadíjból álló perköltség az alperes által megjelölt okból - a felperes perelhúzó magatartása - tovább nem volt mérsékelhető.

A leírtak miatt az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta, s az alperest terhelő perköltség összegét leszállította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

A felperes a saját fellebbezése tekintetében teljesen (pervesztességének összege 3 225 000 Ft), míg az alperes fellebbezése tekintetében nagyobb részben pervesztes lett (tiszta pervesztességének összege 296 928 Ft), ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró alperes részére perköltséget fizetni. Ennek összegét az ítélet tábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján határozta meg azzal, hogy a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A felperes a saját fellebbezése után az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt 258 000 Ft, míg az alperes fellebbezése után annak személyes illetékmentessége (Itv. 5. §-a (1) bekezdésének a) pontja) folytán a le nem rótt 35 400 Ft-ból 25 333 Ft fellebbezési eljárási illeték megtérítésére köteles az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján. Az alperes pervesztességéhez igazodó 10 067 Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad (Itv. 4. §-ának (1) bekezdése).

Debrecen, 2017. október 12.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő